

Tiedote
26.6.2002

Mäntypistiäistoukista ei suurta vaaraa tänä kesänä

Mäntypistiäiset eivät tänä kesänä aiheuta pahoja neulastuhoja männiköissä. Tosin ruskomäntypistiäisen toukkia tulee esiintymään Lapissa, Saariselän alueella paikoin viimevuotista enemmän. Pelätyn pilkkumäntypistiäisen kanta on selvästi romahtanut muutaman vuoden takaisilla tuhoalueilla, mutta ei ole vielä kukaan palautunut normaaliksi kaikilla alueilla, kertoo tutkija Martti Varama Metsäntutkimuslaitokselta.

Ruskomäntypistiäisiä, yleisintä mäntypistiäislajiamme, tulee tänä kesänä esiintymään melko vähän. Viime talvena 22 metsiköstä kerätyistä oksanäytteistä löytyi neulasissa talvehtivia ruskomäntypistiäisen munia varsin vähän. Niistäkin valtaosa oli loisten tuhoamia. Runsain kanta on Lapin Saariselällä, missä toukkia tulee kuoriutumaan munista viimevuotista enemmän, mutta ei kuitenkaan niin paljon kuin kesällä 2000.

Loiset ja jättäytyminen rajoittavat pilkkumäntypistiäisten määrää

Pilkkumäntypistiäinen on tuholaisena edellistä pelätynpi. Se talvehtii kotelokoppa-asteella maassa. Terveitä kotelokoppia on muutaman vuoden takaisilla tuhoalueilla monin paikoin vielä runsaasti. Jos niistä kaikista kehittyisi lisääntyviä aikuisia, tuhot jatkuisivat. Valtaosa terveistä yksilöistä on kuitenkin niin sanotusti jättäytynyt, eli toukka ei kesän alkaessa jatka kehitystään siivekkääksi aikuiseksi, vaan jää lepotilassa juromaan koppaansa. Jättäytyminen voi kestää jopa useamman vuoden.

Ennusteen mukaan pilkkumäntypistiäisiä aikuistuu useimmilla tutkituilla alueilla niin vähän, että jo edellisvuosina kantaa tehokkaasti alentaneet munaloiset riittänevät tuhoamaan valtaosan tämänkesäisistäkin munista. Näin toukkakanta pysyy siedettävän pienenä. Toisaalta, lämmin ja kuiva kevät on ollut mäntypistiäisille suotuisa, joten paikoin toukkia saattaa olla hiukan viimevuotista enemmän. Toukat kuoriutuvat munista ja aloittavat neulasten syönnin kesä-heinäkuun vaihteessa.

Pilkkumäntypistiäisennuste perustuu tuhoalueilta syksyllä ja keväällä kerättyihin kotelokoppinäytteisiin. Kaikkiaan on tarkastettu yli 27 000 kotelokoppaa. Tutkimuksia on tehty kuuden metsäkeskuksen alueella 18 metsikössä.

Viitisen vuotta sitten alkanut pilkkumäntypistiäisen joukkoesiintymä on ollut oloissamme poikkeuksellisen laaja. Se on ulottunut leveänä vyöhykkeenä maan poikki Pohjois-Karjalasta Pohjanmaalle ja Satakuntaan. Esiintymän huippu ajoittui vuosiin 1998-2000. Ankarakaan neulastuho ei ole juuri aiheuttanut puuston kuolleisuutta, eräitä siemenpuualueita ja hakkuuaukkojen laitamia lukuun ottamatta.

Lisätietoja:

tutkija Martti Varama, p. (09) 8570 5498, sähköposti: martti.varama@metla.fi